

H A R O L D R O B B I N S

SEIKKAILIJAT

 SAGA
EGMONT

Harold Robbins

Seikkailijat

SAGA Egmont

Seikkailijat

Translated by Anja Haglund

Original title: *The Adventurers*

Original language: English

Cover image: Shutterstock

Kirja ilmentää aikaa, jona se on kirjoitettu, ja sen sisältö voi olla osittain vanhentunutta tai kiistanalaista.

Copyright © 1966, 2021 Harold Robbins and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726620122

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

*Äidin kohtu unhottaa hänet,
madot syövät hänet herkkunaan,
ei häntä enää muisteta.*

Job 24:20

Päätössanat esipuheena

Oli kulunut kymmenen vuotta siitä väkivaltaisesta tilanteesta, jossa hän kuoli. Ja hänen aikansa täällä maan päällä oli ohitse. Tämän vähäisen leposijan, hänen viimeisen pakopaikkansa vuokra-aika oli kulunut umpeen. Nyt tapahtumien kulku olisi päätöksessään. Hän muuttuisi takaisin tuhkaksi ja maan tomuksi, mistä hän oli tullut.

Trooppinen aurinko painoi autereisen kuuman ja kostean ilman väreitä hautausmaan valkoisen savimuurin mustiksi maalattuja ristejä vasten amerikkalaisen lehtimiehen noustessa taksista ruostuneella rautaportilla. Hän ojensi autonkuljettajalle viiden peson setelin ja kääntyi pois ennen kuin tämä ehti sanoa: »*Gracias.*»

Pienissä kukkakojuissa oli jo kiirettä. Mustiin pukeutuneita naisia oli ostamassa siroja kukkakimppuja, heidän paksut tummat huntunsa näyttivät varjelevan heidät kuumuudelta ja maailman heidän murheeltaan. Siellä oli kerjäläisiäkin, pieniä lapsia, joiden suuret tummat silmät katsoivat mustien renkaiden pohjalta ja vatsat pullottivat nälästä. Miehen kulkiessa ohitse he ojensivat pienet likaiset kätensä anomaan kolikoita, jotka tämä pudotti niihin välinpitämättömästi.

Heti portin toisella puolella vallitsi hiljaisuus. Tuntui kuin ulkopuolinen maailma olisi sammutettu jostakin pääkatkaisimesta. Avoimessa kojussa istui virkapukuinen mies. Amerikkalainen meni hänen luokseen.

»*Xenos, por favor?*»

Hänen mielestään miehen kasvoilla käväisi hämmästyksen häivä tämän vastatessa: »*Calle seis, apartamento veinte.*»

Amerikkalainen lehtimies kääntyi jatkamaan matkaa ja hymyili. Kuudes katu, asunto kaksikymmentä. Vielä kuolleidenkin kohdalla pitäydyttiin elävien tottumuksissa. Käytäviä sanottiin kaduiksi ja rakennukset, joiden seinien suojassa he lepäsivät, olivat asuntoja. Sitten hän kummasteli hämmästyä miehen kasvoilla.

Hän oli ollut uuden hotellin aulassa silmäilemässä paikallisia lehtiä, kuten hän aina teki vieraaseen kaupunkiin saavuttuaan, kun hän oli löytänyt etsimänsä ilmoituksen. Siinä oli niukat neljä riviä, jotka olivat hautautuneet takasivuille ja melkein hävinneet muiden, suurempien ilmoitusten sekamelskaan.

Hän asteli taidokkaiden yksityisten mausoleumien reunustamaa käytävää ja silmäili niiden nimiä joutessaan. Ramirez. Santos. Oberon. Lopez. Hän vaistosi valkeasta marmorista huokuvan kylmyyden auringon kuumuudesta huolimatta. Hän tunsu hien kostuttavan paidan kauluksen ja viilenevän siinä.

Nyt käytävä leveni. Vasemmalla oli avoimia kenttiä. Niillä oli pieniä hautoja. Pieniä, hoitamattomia, unohdettuja. Ne olivat köyhien hautoja. Heidät oli huiskaistu maan poveen hatarissa puulaatikoissa ja jätetty lahoamaan luontoon ilman huolenpitoa tai muistelemista. Oikealla olivat *apartados*. Kuolleiden vuokra-asunnot.

Ne olivat isoja rakennuksia, kuusi metriä korkeita, kaksitoista metriä leveitä, kaksikymmentäneljä metriä pitkiä, ja niissä oli punertavan harmaa espanjalaistyylinen tiilikatto. Ne oli rakennettu lähes kuutiometrin kokoisista valkoisista sementtilohkoista, joista oli nipistetty vähän kummaltakin puolelta, jotta niistä muodostuviin seiiniin

sopisi enemmän vuokralaisia. Kussakin tällaisessa neliössä oli sen vuokralaisen nimi, pieni sementtipintaan kaiverrettu risti nimen yläpuolella ja kuolinpäivä sen alapuolella.

Hän pysähtyi katselemaan ensimmäistä rakennusta. Räystäsulokkeeseen oli kiinnitetty pieni metallilaatta. CALLE 3, APARTAMIENTO 1. Hän joutuisi kävelemään vielä pitkän matkan. Kuumuus alkoi tuntua tukahduttavalta. Hän löysäsi paidan kaulusta ja alkoi astella rivakammin. Määräaika oli kohta käsillä eikä hän halunnut myöhästyä.

Ensin hän luuli tulleensa väärään paikkaan. Siellä ei ollut ketään. Ei edes työmiehiä. Hän tarkisti rakennuksen metallilaatan ja rannekellonsa osoittaman ajan. Molemmat olivat oikeat. Hän avasi sanomalehden nähdäkseen, oliko hän erehtynyt päivämäärästä, mutta sekin oli oikea. Sitten hän huoautti helpotuksesta ja sytytti savukkeen. Hänhän oli Latinalaisessa Amerikassa. Täällä ei oltu niin tarkkoja ajasta kuin heillä kotona.

Hän alkoi astella verkkaisesti rakennuksen ympäri lukien nimiä neliöistä. Viimein hän löysi etsimänsä. Se oli piilossa varjoisassa kulmauksessa rakennuksen luoteisnurkan räystään alla. Vaistomaisesti hän heitti savukkeen pois ja otti hatun päästä. Hän tuijotti kirjoitusta.

†
D. A. X.
10 Mayo
1955

Hän kuuli rattaiden kitinää takaansa mukulakivetykseltä ja kääntyi ääntä kohti. Sieltä lähestyivät väsyneen aasin vetämät avovankkurit. Eläin oli luimistanut korvansa

päätä vasten osoittaakseen mieltään siksi että joutui ponnistelemaan tässä kuumuudessa. Vankkureita ohjasi työmies, jolla oli yllään kauhtunut haalari. Hänen vierellään penkillä istui mustapukuinen, mustahattuinen mies, jonka tärkätty valkoinen kaulus oli jo päivän hien ja pölyn kellastama. Vankkureiden vierellä asteli toinen työmies hakku olallaan.

Ajopeli parahti pysähdyksiin ja mustapukuinen mies laskeutui istuimelta. Hän veti povitaskustaan valkoisen paperiarkin, vilkaisi sitä ja alkoi sitten silmät sirrillään tutkia seinien nimilaattoja. Vasta sitten kun hän pysähtyi lehtimiehen eteen, tämä tajusi, että miehet olivat tulleet avaamaan hautaholvin.

Mustapukuinen antoi merkin ja hakkumies tuli paikalle ja tuijotti leposijaa. Hän mutisi jotakin hiljaa espanjaksi toisen miehen laskeutuessa vaivalloisesti rattailta ja vetäessä niistä perässään laudanpätkistä kokoon kyhätyt tikkaat. Hän asetti ne seinää vasten ja kiipesi niille. Hän tiirasi tarkasti sementtilohkohlivia.

»Dax», hän sanoi, ja ääni kuulosti luonnottoman kovalta hiljaisessa kalmistossa.

Johtaja nyökkäsi. »Dax», hän kertasi tyytyväiseen sävyyn.

Hakkumieskin nyökkäsi. Hänen äänensä kuulosti ilahtuneelta.

»Dax.» Hän roiskautti syljen jalkojensa juureen.

Tikkaille noussut mies ojensi kätensä. »*El pico.*»

Toinen työmies ojensi hänelle pienen hakun. Napakasti ja taitavasti tikkailla seisova mies iski hakulla keskelle sementtilohkoa. Se murtui säteittäin siihen hakattujen kirjainten välitse kaikkiin suuntiin juuri samalla hetkellä kun aurinko tuli esiin räystäään kulman takaa. Mies kirosi äkillistä auringonpaistetta ja veti lakin varjostamaan silmiään. Hän iski hakun toistamiseen sementtiin. Tällä

kertaa kivi murtui palasiksi, jotka sinkoilivat kolisten mukulakivetykselle.

Lehtimies katseli johtajaa. Tämä seurasi kyllä miesten puuhia mutta oli ilmeisesti varsin vähän kiinnostunut siitä, mitä nämä tekivät. Koko juttu näytti ikävystyttävän häntä. Olipahan vain yksi tehtävä joka oli suoritettava. Hän kääntyi lehtimieheen päin tämän tullessa hänen luokseen.

»Missä kaikki muut ovat?» amerikkalainen kysyi hankalasti espanjaksi.

Mies kohautti olkiaan. »Ei ole muita.»

»Mutta lehdessähän –» Lehtimies keskeytti. Hänen espanjan taitonsa ei riittänyt pidemmälle. »Puhutteko englantia?»

Johtaja hymyili ylpeästi. »*Si. Yes*», hän suhautti pehmeästi. »Palveluksessanne.»

»Huomasin ilmoituksen lehdessä», amerikkalainen sanoi huojentuneena. »Ajattelin että tänne tulisi muitakin.»

»Ei ole muita», johtaja sanoi.

»Mutta ... kuka oli pannut ilmoituksen lehteen? Olihan hänellä toki joku lähimmäinen. Hän oli hyvin kuuluisa mies. Muy famoso.»

»Se oli viraston ilmoitus. Ruumiin haltuunpyyntöaika kului umpeen kauan sitten. Toisia on jo odottamassa tätä paikkaa. Kaupunki kasvaa koko ajan. Meillä on pulaa paikoista. Kuten varmaan käsitätte.»

»Käsitän», lehtimies sanoi. Hän epäröi. »Eikö tosiaan ollut ketään? Sukulaisia. Ystäviä. Hänellä oli paljon ystäviä.»

Miehen katseessa häilähti varjo. »Kuolleet ovat yksin.»

Tikkailla työskentelevä mies päästi vähäisen huudahduksen. He kääntyivät katsomaan häntä. Hän oli rikkonut sementtisen julkisivun ja sen aukosta näkyi

ruumisarkun harmaantunut, termiittien kuvioittama puu. Hakun reuna apunaan mies väänsi nyt irti loputkin sementtipinnan kappaleet. Sitten hän ojensi hakun alas apulaiselleen ja pyyhkäisi kädellään pois viimeisetkin sementin muruset. Hän kurkotti sisälle holviin ja alkoi vetää arkkua ulos sieltä.

Lehtimies kääntyi taas johtajan puoleen. »Mitä hänelle nyt tapahtuu?»

»Ruumis poltetaan», johtaja vastasi. »Se käy nopeasti. Tässä vaiheessa ei ole jäljellä enää muuta kuin luita.»

»Entä sitten?»

Johtaja kohautti olkiaan. »Koska ei ole ilmaantunut ketään joka haluaisi ottaa tuhkan haltuunsa, se kaadetaan kärryyn muiden vainajien tuhkan joukkoon ja kuljetetaan täytemaaksi suolle jota kuivatetaan.»

Arkku lepäsi nyt kapealla sementtikaistaleella rakennuksen seinustalla. Johtaja meni katsomaan sitä. Hän pyyhkäisi kädellään kanteen kiinnitettyä pientä metallilaattaa. Hän vertasi laatan ja kädessään pitämänsä paperin merkintää. »*Verificado*», hän sanoi.

Hän vilkaisi lehtimiestä. »Haluatteko katsoa arkkuun?»

»En.» Lehtimies pudisti päätään.

»Ette varmaankaan sitten pane pahaksenne,» johtaja sanoi. »Kun ei ole sukulaisiakaan, annan miesten -»

»Ymmärrän», lehtimies sanoi nopeasti. Hän kääntyi pois päin miesten alkaessa nostaa arkun kantta. Hän sytytti savukkeen. Kuului hiljaista mutinaa miesten keskustellessa siitä, mitä he olivat löytäneet ja miten se jaettaisiin. Sitten kuului tukahtunut kirous ja ääniä, jotka ilmaisivat, että arkun kantta alettiin naulata takaisin paikoilleen.

Johtaja palasi hänen luokseen. »Miehet ovat hyvin pettyneitä», hän sanoi. »Ei löytynyt muuta kuin jokunen kultapaikka hampaista ja tämä sormus.»

Lehtimies katsoi sormusta, jota mies piti kämmenellään. Se oli kauttaaltaan pinttyneen lian peitossa.

»Minä otin sormuksen», johtaja sanoi, »ja annoin miehille paikat. Taitaa muuten olla arvokas sormus.» Hän otti taskusta nuhruisen nenäliinan ja puhdisti sormuksen ja piti sitä sitten kämmenellään. Lehtimies tarkasteli sitä. Se oli kultasormus jossa oli karmiininpunainen kivi. Hän otti sormuksen käteensä ja luki tutun merkinnän. Se oli Harvardin luokkasormus vuodelta 1939. »Kyllä», hän sanoi. »Se on arvokas.»

»Miten olisi kymmenen dollaria?» johtaja kysyi.

Kesti hetken ennen kuin lehtimies tajusi että mies kauppasi sormusta hänelle. Hän nyökkäsi. »Kymmenen dollaria.» Hän otti setelin taskustaan.

»*Gracias*», johtaja sanoi.

Amerikkalainen pani sormuksen taskuunsa. He kääntyivät katsomaan työmiehiä. Ruumisarkku oli jo rattailta.

Johtaja vilkaisi lehtimiestä. »*Vámonos*. Lähdemme krematorioon.» Hän nousi rattaille ja tarjosi paikkaa viereltään.

Aurinko paistoi nyt kuumemmin kuin lehtimiehen tullessa hautausmaalle, eikä vähäinen tuulenhenkikään virkistänyt yhtään. Hänen paitansa oli läpimärkä niin että kosteus tuntui jo takissakin. He ajoivat hautausmaan poikki hiljaisuuden vallitessa. Vasta parinkymmenen minuutin kuluttua he saapuivat laakean, tympeänharmaan rakennuksen luokse, joka toimi krematoriona.

Ilmassa tuntui hienoinen savun haju lehtimiehen laskeutuessa rattailta. Hän seurasi johtajaa ja tämän kahta alaista, jotka kantoivat arkun sisäänkäytävän kautta rakennukseen.

Heti sisään tultuaan hän hämmästyi huomattessaan ettei rakennuksessa ollut kattoa lainkaan. Sen seinien suojassa oli kuusi kivistä rakennettua, yläosastaan avointa polttouunia, jotka oli sijoitettu ympyrään. Kunkin uunin yläpuolella ilma välkähteli ja kieppui sisältämänsä kuumuuden vaikutuksesta. Harmaatakkinen mies, jonka vaatteet olivat pölyn ja tuhkan peittämät, tuli heidän luokseen. »*Verificado?*»

Johtaja nyökkäsi ja ojensi hänelle valkoisen paperisuikaleen. »*Verificado.*»

»*Si*», mies sanoi. Hän viittasi työmiehille, »*Ensimmäiseen.*»

Miehet astelivat lähimmän uunin ääreen ja työnsivät arkun sen päälle. He kääntyivät ja poistuivat rakennuksesta.

Johtaja tarttui lehtimiestä käsivarresta ja he siirtyivät polttouunin ääreen. Arkku lepäsi savun mustaamien terästankojen varassa, sen alapuolelta näkyi jonkinlainen tiheä verkko. »Tuhkaa varten», johtaja sanoi.

Lehtimies nyökkäsi.

Harmaatakkinen mies tarkkaili heitä.

Johtaja nykäisi lehtimiestä hihasta. »Hän odottaa että saa kymmenen pesoa työstään. Kuten tavallista.»

Lehtimies työnsi kätensä taskuun ja otti sieltä setelin.

Mies väläytti valkohampaisen hymyn tummille kasvoilleen. »*Gracias.*»

Hän viittasi heitä siirtymään, ja lehtimies perääntyi käsivarsi edelleen johtajan käden puristuksessa, kunnes he olivat kaukana seinustalla. Sitten harmaatakkinen alkoi pumputa palkeita.

Polttouunista kuului ensin heikkoa huminaa, sitten humina muuttui äkisti jylinäksi. Tuntui kuin ukkonen olisi ollut suljettuna tuohon pieneen tilaan, mutta liekkejä ei näkynyt vielääkään. Arkku näytti pelkästään väreilevän

kuumassa ilmassa. Sitten mies tempaisi nopeasti vivusta, ja hetken näytti siltä kuin kaikki helvetin tulet olisivat yhtäkkiä ryöstäytyneet valloilleen.

Lehtimies tunsi voimakkaan kuuman ilmavirran kasvoillaan, mutta sitä kesti vain hetken, sitten liekkejä ei enää näkynyt, ja arkku näytti muuttuvan harmaaksi pölyksi joka laskeutui hitaasti polttouuniin.

Johtaja nykäisi häntä hihasta. »Mennään ulos tupakalle. Mies tuo tuhkan ennen kuin ehdimme polttaa savukkeen loppuun.»

Kuuma aurinko tuntui lehtimiehestä viileältä sisällä vallinneeseen kuumuuteen verrattuna. Hän tarjosi johtajalle savukkeen. Tämä otti sen niin sulavasti kuin vain jotkut latinalaisamerikkalaiset osaavat, tarjosi kerkeästi tulta lehtimiehelle ja sytytti sitten oman savukkeensa. He polttelivat hiljaisuuden vallitessa.

Johtaja oli oikeassa. He eivät olleet vielä lopettaneet savukkeitaan, kun mies tuli ulos pieni harmaa keramiikkauurna mukanaan. Hän vilkaisi johtajaan.

»Uurna maksaa viisi pesoa», johtaja mutisi anteeksi pyytelevästi.

Lehtimies löysi viiden peson kolikon taskustaan. Mies nyökkäsi jälleen kiitokseksi ja ojensi urnan johtajalle.

»Nyt viemme tämän rattaille», johtaja sanoi. Hän kulki edellä rakennuksen taakse. Siellä olivat pienet rattaat joiden edessä nyhjötti untelosilmäinen aasi. Rattaat olivat täynnä likaa ja jätteitä ja karpäset surisivat niiden ympärillä. »Tyhjennämme tuhkan tähän», johtaja sanoi.

Lehtimies tuijotti rattaita. Yhtäkkiä jokin hänen sisimmässään nousi kapinaan. »Eikö ole mitään muuta paikkaa?»

Johtaja katsoi häneen tutkivasti. »Tien toisella puolella on maatila. Tuhkan saa sirottaa sen pellolle, jos maksaa isännälle viisi pesoa.»

»Mennään sinne.»

Hän seurasi johtajaa niityn poikki ja tien yli. Siellä oli perunamaata, ja isäntä joka ilmestyi näkyviin näytti kohoavan esiin samasta maasta missä perunat kasvoivat. Hän lähti tiehensä heti kun oli saanut viiden peson kolikon.

Johtaja kohotti uurnaa. »Tekö, *señor?*»

Lehtimies pudisti päätään.

»Tunsitteko te hänet, *señor?*»

»Tunsin», lehtimies vastasi. »Minä tunsin hänet.»

Johtaja avasi uurnan kannen ja heilautti harjaantuneella ranneliikkeellä tuhkan tuuleen.

Vaiteliaina he seurasivat kuinka tuuli levitti sen pellolle.

»Tämä on kauhean väärin», lehtimies sanoi yhtäkkiä.

»Tämä on täysin väärin.»

»*Por qué, señor?*»

»Hän oli voimakas mies», amerikkalainen sanoi. »Maa järähteli siellä missä hän liikkui. Miehet rakastivat ja pelkäsivät häntä, naiset vapisivat hänen lanteidensa voimasta, ihmiset tavoittelivat hänen suosiotaan. Eikä täällä ole nyt ketään, joka muistaisi hänet.

Amerikkalainen liikahti lähteäkseen. »Olitte oikeassa. Kuolleet ovat yksin.»

Johtaja tarttui jälleen häntä hihasta. Lehtimies kääntyi katsomaan miestä. Hän tunsu itsensä kyllästyneeksi ja väsyneeksi. Hän halusi palata uuden hotellin baariin juomaan ison viileän drinkin. Hän toivoi ettei olisi huomannut ilmoitusta lainkaan, ettei olisi lähtenyt ulos kuumaan aurinkoon tähän kauheaan paikkaan, tähän unohdettujen maailmaan.

»Ei, *señor*», johtaja sanoi. »Minä olin väärässä. Hän ei ollut yksin. Tehän olitte täällä.»

Ensimmäinen kirja
Väkivalta ja vallan maku

1

Olin leikkimässä etupihalla kuumassa auringonpaisteessa, kun kuulin ensimmäisen kimeän kiljaisun kaukaa kaupunkiin johtavalta tieltä. Koiranikin kuuli sen, sillä yhtäkkiä se lakkasi hyppelemästä minun ja sen pienen kojun ympärillä, jota kyhäsin polttamattomista tiilistä kovaksi kuivuneelle maapohjalle. Se katseli minuun silmänvalkuaiset pelosta muljahdellen ja käpersi häntänsä suojelevasti takajalkojen väliin. Se seiso i hievahtamatta paikallaan ja alkoi vapista.

»No mikä nyt?» kysyin ja ojensin käteni rauhoittamaan sitä. Tiesin, että se oli peloissaan, mutta en tiennyt miksi. Huuto oli ollut aavemainen ja omituisen kiihdyttävä, mutta minä en ollut peloissani. Pelko on jotakin sellaista, joka on opittava tuntemaan. Minä olin vielä liian nuori. Olin kuusivuotias.

Etäältä kuului tulituksen rätinää. Se vaimeni nopeasti ja sitten kuului toinen kiljaisu, nyt kovempi ja kauhistuneempi kuin ensimmäinen.

Koira riistäytyi irti ja säntäsi sokeriruokopellolle korvat luimussa. Juoksin sen perään ja huusin: »*Perro! Perro!* Tule tänne!»

Ehdittyäni pellon reunaan se oli jo hävinnyt näkyvistä. Seisoin hiirenhiljaa ja yritin paikallistaa sen mahtavien ruokojen seasta kuuluvan äänen perusteella.

»Koira!» huusin taas.

Se ei tullut takaisin. Sokeriruoko kahisi hiljaa vienossa, lämpimässä tuulessa. Saatoin tuntea sen pistävän makean tuoksun. Viime yönä oli satanut, ja ruokojen

sokeri oli märkää ja paisuksissa. Yhtäkkiä tajusin olevani yksin.

Työmiehiä, jotka olivat olleet pellolla vielä muutama minuutti sitten, ei enää näkynyt. He olivat kadonneet koiran tavoin. Seisoin siinä ja ajattelin, että isä olisi varmaan kamalan vihainen heille. Maksaessaan miehille kymmenen *centavo* tunnilta hän odotti jokaisen työskentelevän täysitehoisesti hänen pelloillaan.

»Dax!»

Huuto tuli talosta takaani. Käännyin katsomaan. Vanhempi sisareni ja yksi keittiöapulaisista seisoivat talon julkisivun puoleisella verannalla.

»Dax! Dax!» sisareni kiljui ja huitoi kädellään.

»Koira juoksi ruokojen sekaan», huusin vastaukseksi ja käännyin taas katsomaan pellolle.

Hetkeä myöhemmin kuulin sisareni askelet takaani ja ennen kuin ehdin kääntyä, hän oli jo siepannut minut syliinsä ja kiiruhti juoksujalkaa takaisin taloon. Tunsin hänen vaivalloisen hengityksensä korvaani vasten ja kuulin nyyhkytysten säestämän käheän mutinan. »Voi hyvä jumala! *Dios! Dios!*»

Äiti ilmestyi ovelle jo ennen kuin ehdimme kuistille. »Nopeasti! *A la bodega!*» hän kuiskasi. »Viinikellariin.»

Työnnyimme ovesta sisään. Lihava intiaanikokkimme La Perla seisoi äidin takana. Hän otti minut sisareni sylistä ja kiiruhti talon halki keittiön takaiseen varastohuoneeseen. Kuulin takaani pääoven raskaan salvan kolahduksen.

»Mitä tämä oikein on?» kysyin La Perlalta. »Missä isä on?»

Hän painoi minut tiukemmin mahtavaa poveansa vasten. »Sssh, *niño.*»

Varastohuoneen ovi oli auki ja me kolistelimme alas kellarin portaita. Toiset palvelijat olivat jo alhaalla, erotin

heidän tummat, pelokkaat kasvonsa viinitynnyrin päällä lepattavan pienen kynttilän luomien varjojen joukosta.

La Perla asetti minut istumaan pienelle penkille. »Istu siinä ja ole hiljaa!»

Vilkaisin häntä. Tämähän on hauskaa, ajattelin, paljon hauskeempaa kuin pihalla leikkiminen. Tämä on ihan uudenlaista leikkiä.

La Perla kiiruhti jälleen ylös portaita. Kuulin hänen käheän äänensä komentelevan jossakin yläpuolellani. Hetken kuluttua sisareni tuli kellariin ja hänen poskilleen valui kyyneliä. Hän juoksi minun luokseni, kietoi kätensä kaulaani ja painoi pääni rintaansa vasten.

Vetäydyin kiukkuisesti kauemmaksi. Hänen rintansa satutti kasvojani. Se oli niin luiseva. Se ei ollut ollenkaan niin viihdyttävä ja pehmeä ja lämmin kuin La Perlan povi.

»Älä viitsi», sanoin.

Äiti laskeutui portaat kireän ja jännittyneen näköisenä. Kuulin kuinka joku läjäytti kellarin raskaan oven kiinni ja salpasi sen, ja sitten La Perla tuli alas kasvot ponnistuksesta punaisina. Hänellä oli kädessään valtava lihakirves, jolla hän tavallisesti katkaisi kanoilta kaulan.

Äiti katsoi minua. »Oletko sinä kunnossa?»

»*Si, Mamá*», sanoin. »Mutta Perro karkasi. Se juoksi ruokopeltoon enkä minä löytänyt sitä.»

Mutta äiti ei kuunnellut minua. Hän kuulosteli ääniä ulkopuolelta. Se oli ajanhukkaa. Mikään ääni ei pystyisi tunkeutumaan näin syväälle maan alle.

Joku palvelustytöistä alkoi yhtäkkiä itkeä hysteerisesti.

»Suu kiinni», La Perla kivahti ja heilautti lihakirvestä uhkaavasti. »Haluatko sinä että ne kuulevat missä me olemme? Haluatko että meidät kaikki tapetaan?»

Tyttö vaikeneni. Olin mielissäni, että La Perla käski hänen pitää suunsa kiinni, sillä sisarenikin lakkasi itkemästä. Minä en pitänyt siitä, että hän itki. Hänen

kasvonsa käyvät aina silloin niin kamalan rumiksi ja punaisiksi.

Pidätin hengitystäni ja yritin kuunnella. En erottanut mitään. »*Mamá* -»

»*Hiljaa Dax*», hän kuiskasi tuikeasti.

Minun oli kysyttävä erästä asiaa. »*Missä Papá on?*»

Kysymyksen kuullessaan sisareni alkoi taas itkeä.

»Suu kiinni», äiti sähisi hänelle ja kääntyi sitten minun puoleeni. »*Papá* on täällä ihan kohta. Mutta meidän on oltava hiirenhiljaa siihen saakka kunnes hän tulee. Ymmärrätkö?»

Nyökkäsin. Käännyin katsomaan sisartani. Hän pidätteli nyyhkytystään. Näin selvästi, että hän oli peloissaan, mutta hänellä ei ollut mitään todellista itkun syytä. Tartuin hänen käteensä. »Älä pelkää», sanoin. »Minähän olen täällä.»

Jollakin tavoin hymy onnistui puhkeamaan esiin hänen kyyneltensä lomasta. Hän veti minut lähemmäksi. »Pikku sankarini», hän kuiskasi. »Suojelijani.»

Raskaiden saappaiden töminää kuului katolta yläpuoleltamme. Samassa niitä tuntui olevan kaikkialla talossa.

»*Los bandoleros!*» joku palvelustyöistä kiljaisi. »Ne tappaa meidät!»

»Ole vaiti!» Tällä kertaa La Perla ei tyytynyt pelkkiin sanoihin. Hänen kätensä välähti hämärässä. Tyttö tuupertui lattialle hiljaa nyyhkyttäen.

»Kynttilä!» äiti kuiskasi käheästi. Vähäinen valo sammui heti. Istuimme pimeässä.

»*Mamá*, minä en näe mitään», sanoin.

Tunsin käden painuvan suutani vasten. Yritin nähdä jotakin siinä pimeydessä, mutta pystyin ainoastaan kuuntelemaan toisten hengitystä. Askelet tulivat nyt suoraan yläpuoleltamme. Ne tuntuivat olevan keittiössä.

Kuulin, kuinka pöytä räsähti kun se kaadettiin ja erotin vaimeita miesääniä ja heidän nauruaan. Ovi narahti. Nyt he olivat varastohuoneessa. Joku kokeili kellarin ovea. Kuulin heidän äänensä jo selvemmin.

»Tipuset piileskelevät varmaan tuolla alhaalla», joku sanoi, ja sitten kuului naurua.

»Kukkokiekuu», joku toinen räkäisi. »Kukkonne on täällä.»

Ovea potkaistiin. »Avatkaa!»

Vaistosin kuinka tytöt painautuivat seinää vasten. Tunsin sisareni vapisevan. »Nehän etsivät vain kanoja», kuiskasin. »Sanokaa niille että ne ovat kanalassa talon takana.»

Kukaan ei vastannut. Kukaan ei tuntunut enää välittävän vaikka puhuinkin. La Perla työntyi pimeässä ohitseni ja asettui portaiden juureen odottamaan. Raskas isku ovea vasten vavahdutti koko kellaria.

Yksi tytöistä vaipui polvilleen ja alkoi rukoilla kiihkeästi, kun ylhäältä kuului toinen räsähdys. Oven laudoitus antoi periksi ja sitten koko ovi ponnahti auki ja alaspäin syöksähtävässä valovirrassa näkyi La Perla paikallaan vakaana kuin kallio lihakirveen välkyttäessä valoa kuin hopeinen kuvastin.

Muutamia miehiä tuli alas portaita. Minä näin kolme. Toiset tulivat sen verran takanapäin että näin vain heidän jalkansa.

Ensimmäinen pysähtyi nähdessään La Perlan. »Vanha lihava kana. Ei kelpaa.» Mies kumartui hieman ja kurkisti kamanan alitse. »Mutta onhan täällä muitakin. Nuoria ja mehukkaita. Vanha kana vartioi laumaansa.»

»*Bastardos!*» La Perla sähähti hampaidensa lomasta.

Mies suoristautui melkein välinpitämättömästi, ja lyhytpiippuinen kivääri hänen kädessään laukesi sokaisevasti välähtäen.

Ruudin kitkerä haju tuntui voimakkaana sieraimissani, ja kun pystyin taas näkemään, huomasin La Perlan hoippuvan takaperin portaiden vastaista seinää kohti. Hetkeksi hän näytti jäävän seinälle riippumaan ja alkoi sitten luisua hitaasti sitä pitkin alaspäin. Toinen puoli hänen kasvoistaan ja kaulastaan oli kokonaan poissa. Niiden tilalla näkyi pelkkää punaista raakaa liha- ja luusohjoa.

»La Perla!»

Äiti parahti ja syöksyi häntä kohti. Ihmeen kevyesti mies käänsi kiväärin nuijaksi kädessään ja iski sillä äitiä päähän tämän rynnätessä hänen ohitse. Äiti lyhistyi kasaan ja vaipui poikittain La Perlan päälle kasvot omituisen rutistuneina.

»*Mamá!*» Yritin juosta hänen luokseen, mutta sisareni sormet olivat minussa kiinni kuin ruuvipuristimet, enkä pystynyt liikkumaan. »*Mamá!*» huusin uudestaan.

Palvelustyttö, joka oli vaipunut rukoilemaan, pyörtyi ja jäi lojumaan lattialle raajat irvokkaasti levällään. Mies laskeutui viimeiseltä portaalta ja astui La Perlan ja äidin ylitse. Hän katseli palvelustyttöä tovin ja pyöräytti tämän välinpitämättömästi jalallaan pois tieltä. Toiset rynnistivät alas hänen jäljessään. Heitä oli yksitoista.

Ensiksi tullut huomasi kynttilän tynnyrin päällä. »*La candela*», hän sanoi ja osoitti sitä.

Joku miehistä sytytti tulitikun. Sen keltainen valo tanssi kellarissa aavemaisena. Johtaja katseli ympärilleen. »Ahaa, neljä nuorta kanaa ja yksi kukonpoikanen.»

Sisareni ääni kuului takaani. Yhtäkkiä se tuntui minusta paljon vanhemmalta ja aikuisemmalta kuin koskaan ennen. »Mitä te haluatte?» hän kysyi. »Ottakaa mitä haluatte ja menkää tiehenne.»

Mies tuijotti häntä hetken silmät mustina ja kiiluvina kuin hiilet. »Tämä on minun», hän sanoi kepeästi. »Valitkaa omanne noista toisista.»

Tyttö joka oli pyörtynyt, tuli tajuihinsa parahiksi kuulemaan nämä sanat. Hän kirkaisi ja kompuroi jaloilleen. Hän yritti pinkaista muiden miesten ohitse portaisiin, mutta joku ehti saada kiinni hänen pitkästä mustasta tukastaan. Mies tempaisi tytön takaisin niin rajusti, että tämä kompasteli takaperin ja putosi polvilleen.

Mies käänsi hänet itseään kohti vetäen hänen päätään taaksepäin kunnes tytön kasvot olivat melkein kokonaan miestä kohti suu avuttomasti ammollaan ilmaa haukkoen. Vapaalla kädellä mies kiskaisi tytön puvun edustaa, mutta karhea puuvilla oli liian vahvaa. Se ei revennyt.

Vihaisesti kiroten mies päästi tytön irti ja otti esiin veitsensä. Se halkaisi puvun nopeasti ylhäältä alas saakka. Karkea mekko putosi tytön yltä kuin akana jyvästä. Ohut, kynän piirtoa muistuttava jälki, joka alkoi tytön kurkusta ja kulki rintojen välitse ruskean intiaanivatsan halki haarojen tuuheaan karvastoon saakka, alkoi yhtäkkiä pursuta karminpunaisena. Tyttö kirkui ja yritti päästä karkuun nelinkontin ryömien, mutta mies nauroi karkeasti ja veti hänet tukasta takaisin.

Tyttö yritti uudelleen vapaaksi. Nopeasti mies käänsi veitsen kädessään ja survaisi sen kädensijan iljettävästi tytön haaroihin ja tällä kertaa tyttö kirkui kivusta ja tuskasta.

Hän käpristyi lattialle miehen jalkoihin ja vääntelehti tuskissaan. Sairaalloisen kellertävä kynttilän valo kiilui veitsen viiltävässä terässä sen töröttäessä esiin tytön jalkojen välistä. Mies painoi raskaan saappaansa tytön vatsalle pitääkseen tämän aloillaan ja alkoi avata köysivyötä, jolla hän oli kiinnittänyt housunsa.

Sillä välin toiset miehet olivat käyneet muiden palvelustyttöjen kimppuun. Niella, joka oli äidin henkilökohtainen palvelija, oli jo riisuttu ja taivutettu selälleen viinitynnyrin päälle, missä kaksi *bandoleroa* piteli häntä kolmannen käydessä hänen päälleen. Sarah, intiaanityttö jonka La Perla oli tuonut vuorilta keittiöapulaisekseen, makasi hajasäärin lattialla kellarin toisella seinustalla sälekoririvin takana.

Johtaja kääntyi. Hänen roteva vartalonsa sulki pääsyn muualle huoneeseen. »Vie poika pois tai tapan hänet», mies sanoi hiljaa.

Sisareni alkoi työntää minua loitommaksi.

Käännyin katsomaan hänen kasvojaan. Ne olivat tylsät ja kivettyneet. Näytti siltä että hänen silmissään ei ollut eloa enää lainkaan. »Ei! Ei!» minä kiljuin.

»Mene nurkkaan laatikoiden taakse äläkä katsele ympärillesi», sisareni sanoi. Mutta se ei ollut hänen äänensä. Se oli vieras ääni, kylmä ja etäinen. En ollut kuullut sitä koskaan ennen.

»Ei!»

Hän läimäytti kirvelevän iskun poskelleni. »Mene! Tee niin kuin sanoin!»

Aloin itkeä, en kuitenkaan kivusta vaan siksi että hänen äänessään oli niin käskevä sävy.

»Mene!»

Silmiä hieroskellen käännyin poispäin ja käperryin laatikoiden taakse. Itkin edelleen. Yhtäkkiä tunsin kuinka housuni alkoivat kastua. Miten nopeasti me opimme, mitä pelko tarkoittaa.

2

Sisareni viiltävä kirkaisu tyrehtytti kyyneleeni. Ne tuntuivat kuivuvan sisääni sokaisevan voimakkaan vihan hulvahtaessa lävitseni. Pidättelin hengitystä kurkottaessani katsomaan laatikoiden ylitse.

Sisareni oli selin minuun ja hänen paljas takamuksensa vääntelehti väkivaltaisesti *bandoleron* pakottaessa hänet siirtymään takaperin isoa sälekoria kohti. Hän kynsi miehen kasvoja niin että ne olivat täynnä punaisia naarmuja, mutta mies läimäytti häntä vihaisesti ja hän kaatui selälleen korin päälle.

Hänen suunsa ammotti auki ja hän huusi, mutta huulilta ei tullut minkäänlaista ääntä. Hänen silmänsä tuijottivat minua hurjina näkemättä silti mitään. Pienet rinnat olivat pingottuneet latteiksi kylkiluiden päälle ja vatsa oli melkein kovera kuoppa.

Yhtäkkiä käsitin, mitä mies aikoi tehdä. Olin tarpeeksi usein nähnyt, miten härät käyttäytyivät kun lehmiä vietiin niiden luokse. Katselin *bandoleroa* tämän housujen pudotessa nilkkoihin. Hänen vatsaansa peitti tiheä karvamatto, josta paisunut miehuus kohosi vaaleana kuin sen luudan varsi, jolla veranta tavallisesti lakaistiin.

Sisareni yritti nousta ja päästä pois, mutta mies laskeutui karvaisen olkapäänsä varaan hänen vatsalleen ja pakotti hänet takaisin koria vasten painamalla avoimella kämmenellä häntä kurkusta melkein kuristaen hänet. Sisareni heittelehti ja kiemurteli, ja mies sivalsi häntä vihaisesti kasvoihin. Hän löi päänsä rajusti korin laitaa vasten.

Sekunnin murto-osan mies oli aivan hiljaa ja roikkui puolittain ilmassa sisareni yläpuolella ilmeisesti omien raajojensa varassa. Sitten sisareni taas huusi ja vavahti rajusti. Mies painui hitaasti hänen sisäänsä huudon vaimetessa matalaksi tuskaisaksi valitukseksi.

Mies liikkui taas hänen päällään. Vielä kaksi kertaa hän näytti runnoutuvan sisareni, ja sitten hän itse tuntui joutuvan omituisen piinan valtaan oudon puistattavan eläimellisen huudon purkautuessa hänestä.

Juuri sillä hetkellä hän katsoi ylöspäin, ja minä tuijotin häntä suoraan kasvoihin. Hänen silmänsä olivat lasimaiset ja tuskaiset, suu oli ammollaan ja haukkoi ilmaa. Sitten sisareni taas parahti, ja huomasin kuinka hänestä alkoi pulputa verta. Tunsin vihan liikahtavan sisimmässäni. Aloin vapista. Halusin tappa tuon miehen.

Kuulin että puulattialle kolahti jotakin ja vilkaisin sinne. Miehen vyöstä oli irronnut veitsi. Ajattelematta mitään kompastelin laatikoiden ylitse tavoittamaan sitä. Mies kääntyi minuun päin hitaasti aivan kuin olisi joutunut ponnistelemaan ankarasti.

»Roisto», huusin ja heilautin veitsen molemmin käsin hänen kurkkuaan kohti.

Hän huitaisi toisella kädellä ja veitsi irtosi otteestani ja putosi meidän väliimme. Syöksyin hänen kimppuunsa ja yritin peitota häntä kokoon puristetuin nyrkein, ja hän huitaisi minua avoimella kädellä melkein veltosti.

Kierähdin kauemmaksi seinustalta ja rysähdin koreja vasten. En pystynyt enää tuntemaan kipua. Tunsin vain vihaa ja halusin tappa, mikä oli minulle aivan uusi kokemus. En varmaan tajunnut, mitä olisi voinut tapahtua. Ajattelin vain että mikään ei merkinnyt mitään. Minun oli tuhottava hänet.

Sisareni oli kääntänyt päätään ja tuijotti minua. Yhtäkkiä hänen katseensa selkiytyi. »Dax!» hän huusi ja

tarrautui miehen käteen, siihen jossa nyt oli veitsi.

Kiukuissaan mies yritti vääntää käsivartensa vapaaksi työntäen sisareni puolittain pois altaan. »Dax! Juokse, *por Dios!*» sisareni huusi taas. »Pakene!»

Olin jähmettynyt paikalleni.

Mies yritti iskeä minua.

»Pakene Dax!»

Mies yritti iskeä uudelleen, mutta samassa sisareni näytti nostavan jalkansa ristiin ja puristavan polvensa yhteen. Mies parkaisi tuskissaan.

»Dax, juokse *Papán* luo!»

Sen minä ymmärsin. Se käsky tuli perille sisimpääni. Kiepahdin kannoillani ja säntäsin kellarin portaisiin. Kuulin taas kiljaisun takaani. Se jäi melkein keskeneräiseksi ja kuulin miehen ärjäisevän käheästi: »*El niño!*»

Riensin portaat ylös ja talon halki. Syöksyin auringonpaisteeseen. Hetkeksi se sokaisi minut niin etten pystynyt näkemään mitään. Sitten aloin juosta kohti ruokopeltoa johon Perro oli kadonnut. »*Papá! Papá!*»

Tiellä oli tulossa muutamia miehiä. En tiennyt keitä he olivat, mutta juoksin heitä kohti. Olin ehtinyt aitauksen ohi ennen kuin ensimmäiset *bandolerot* tulivat ulos talosta. Viiletin tietä pitkin ja kiljuin hysteerisesti. Sitten kuulin tieltä huudon. Isän äänen.

»Dax! Dax! *Gracias a Dios!*»

»*Papá!*» huusin.

Loikkasin hänen syliinsä ja itkin. »*Papá! Papá!* Minua pelottaa. Älä anna niiden tehdä pahaa minulle!»

Isän tummat kasvot kiiltelivät keskipäivän kuumuudessa. Hän puristi minut lujasti syliinsä. »Älä pelkää», hän kuiskasi. »Kukaan ei tee sinulle pahaa.»

»Ne tekivät pahaa *Mamáille* ja siskolle», huusin hysteerisesti. »La Perla on kuollut ja siskosta vuotaa

verta.»

Huomasin kuinka isän tummat kasvot muuttuivat tuhkanharmaiksi. »Sellainenko teidän armeijanne on, kenraali?» Hänen äänensä oli vimmastuneen pureva. »Naisia ja lapsia vastaanko he sotivatkin?»

Isän vierellä seisova hoikka mies tuijotti häntä, sitten nuo kalsean harmaat silmät kääntyivät minuun. Suu puristui ohueksi viivaksi. »Mikäli mieheni ovat tehneet jotakin paha, he maksavat siitä hengellään, *señor*.»

Hän kiiruhti taloon päin, ja *bandolerot* jotka olivat lähteneet perääni pysähtyivät hänet nähdessään. »Päällikkö!»

He painautuivat seinää vasten kun työnnyimme heidän ohitse. »Missä he ovat?»

»Viinikellarissa», vastasin.

Samassa isä säntäsi juoksuun. Pitäen minut edelleen sylissään hän syöksyi kenraalin ohitse sisälle ja keittiön kautta kellarin portaisiin.

Hän jähmettyi hetkeksi paikoilleen tuijottaessaan hävitystä. Sitten hän laski minut hitaasti sylistään. »Jumalani!» hän parahti tukahtuneesti, vaipui polvilleen ja nosti äidin pään syliinsä. »*Dios mio!*»

Äidin kasvot olivat valkoiset ja liikkumattomat. Hänen päänsä näytti roikkuvan omituisen velttona. Katsoin huoneen toiselle puolelle nähdäkseni sisareni. Hän makasi edelleen korin päällä ja hänen päänsä roikkui taaksepäin. Juoksin hänen luokseen. »Ei ole enää mitään hätää», huusin. »*Papá* on täällä.»

Mutta hän ei kuullut minua. Hän ei kuulisi minua enää milloinkaan. Veitsi sojotti hänen kurkustaan, johon *bandolero* oli sen iskenyt. Tuijotin häntä epäuskoisena. Sitten aloin huutaa.

Nyt vasta tajusin mitä oli tapahtunut. He olivat kuolleet. He kaikki olivat kuolleet. *Mamá*. Sisareni. La

Perla. Kaikki olivat kuolleet. Minä huusin, huusin, huusin.

Myöhemmin, kun isä oli nostanut minut syliinsä ja tuonut minut verenvuodatuspaikalta auringonpaisteeseen, seisoskelimme ulkosalla. Oli melkein ilta, ja talossa oli paljon enemmän miehiä kuin aikaisemmin. Heitä oli varmaan toista sataa. He seisoivat ympäri pihamaata seuraten vaiteliaina tapahtumia.

Yksitoista miestä oli erotettu muista. Heidät oli sidottu yhteen niin että kustakin johti köysi viereiseen mieheen. He seisoivat hiljaa kirkkaassa auringonpaisteessa selkä seinää vasten ja tuijottivat tovereitaan.

Kenraali istui pöydän ääressä kuistilla. Hän katseli näitä miehiä ja toisia *bandoleroja*. Hän puhui hiljaa, mutta hänen ohut, kylmä äänensä kantautui kaukaisimmankin miehen korviin.

»Katsokaa. Ja pitäkää mielessänne. Saatte samanlaisen rangaistuksen, mikäli tekin unohdatte että olette vapauttajia, ette *bandoleroja*. Taistelette vapauden ja maanmiestenne puolesta, ette omia etuja tavoitellen. Olette isänmaatanne palvelevia sotilaita, ette ryöstäjiä ettekä raiskaajia.»

Hän nousi seisomaan ja vilkaisi apulaistaan, joka ojensi hänelle konepistoolin. Hän kääntyi verkkaisesti isän puoleen ja tarjosi tälle asetta. »Tekö, señor?»

Isä katsoi ensin hetken konepistooliin, sitten kenraaliin. Hän hengähti syvään ja kääntyi katsomaan seinustalla seisovia miehiä. »Ei, kenraali», hän sanoi. »Minä olen lakien mies, en sodan. Murhe on minun, ei kosto.»

Kenraali nyökkäsi ja laskeutui kuistilta kovalle auringon polttamalle pihamaalle. Hän piti konepistoolia huolettomasti kädessään ja asteli noiden yhdentoista miehen luokse. Hän pysähtyi ensimmäisenä rivissä

seisovan kohdalle, sen miehen eteen joka oli raiskannut ja tappanut sisareni.

»Sinut, Garcia, minä ylensin kersantiksi», hän sanoi.
»Sinun olisi pitänyt ymmärtää paremmin, mikä sopii, mikä ei.»

Mies ei sanonut mitään. Hän tuijotti kenraalia silmiin pelottomasti. Hän tiesi, että armoa ei annettaisi, eikä hän sitä odottanutkaan.

Kenraalin kädessä välähteli veitsi hänen astellessaan eteenpäin. Vasta kun hän siirtyi syrjään, saatoimme nähdä, mitä hän oli tehnyt. Köysivyöt, joilla miehet olivat kiinnittäneet housut vyötäisilleen, oli katkaistu, ja housut olivat valuneet nilkkoihin ja jättäneet miesten valkoiset alaruumiit ja sääret paljaksi. Kenraali liikkui hitaasti taaksepäin, kunnes oli kymmenen askelen päässä miehistä. Hän aikoi juuri kohottaa aseensa.

Tuijotin Garciaa. Mieleeni räjähti uudelleen näky tuosta miehestä sisareni päällä. Huudahdin ja syöksyin alas verannalta. »Minä teen sen, kenraali», lupasin.
»Antakaa minun tappaa heidät!»

Kenraali kääntyi hämmästyneen näköisenä.

»Dax! Dax! Tule takaisin!» isä huusi jälkeeni.

Mutta en kuunnellut häntä. Juoksin kenraalin luokse.
»Antakaa minun tehdä se!»

»Dax!» isä karjaisi.

Kenraali katseli kuistille. »Hänellä on oikeus siihen.»

»Mutta hän on vielä lapsi!» isä vastasi. »Mitä hän voisi tietää oikeuksistaan?»

»Tänään hän on jo oppinut tuntemaan kuoleman», kenraali sanoi. »Hän on oppinut vihaamaan, hän on oppinut pelkäämään. Antakaamme hänen nyt oppia tappamaankin, muutoin se jäytää hänen sieluaan ikuisesti kuin syöpä.»

Isä vaikeni. Hänen tummat kasvonsa olivat synkät kun hän kääntyi pois päin. »Hänellä on sitä veressään», isä sanoi. »*Conquistadorien* julmuutta.»

Tiesin mitä hän tarkoitti. Tiesin sen jo silloin. Hän tarkoitti verenperintöä, jonka olin saanut äidiltä, äidin sukuhan polveutui espanjalaisista jotka olivat tulleet Cortezin mukana.

Kenraali laskeutui toisen polvensa varaan. »Tule tänne, poika», hän sanoi.

Menin hänen luokseen. Hän tuki konepistoolin kyynärtaipeeseensa ja ohjasi käteni niin että sormeni oli liipaisimella. Hän piti konepistoolin piippua toisessa kyynärtaipeessaan. »No niin», hän sanoi, »katso tuonne piipun päähän. Kun huomaat sen osoittavan miesten haaroihin, paina liipaisinta. Minä pidän huolen muusta.»

Tirkistin asean sinihohtoista metallipiippua pitkin. Suuntasin sen Garciaan. Näin hänen valkoiset säärensä ja karvaisen vatsanpohjan juuri lyhyen metallipiipun alapuolella. Painoin liipaisinta.

Melu räjähti korvissani ja valkoinen ruumis hajosi tuhansiksi verisiksi riekaleiksi. Tunsin kuinka kenraali siirsi asetta eteenpäin rivissä. Ja kaikkialla mihin se tähtäsi, valkoinen liha hajosi punaiseksi sohjoksi. Tunsin liipaisimen kuumenevan sormeni alla, mutta olin innostunut ja riemuissani, enkä olisi päästänyt otettani siitä, vaikka sormi olisi palanut.

Yhtäkkiä lipas tyhjени ja ase vaikeni. Vilkaisin kenraalia hämmentyneenä.

»Se on tehty, *niño*.»

Käännyin tuijottamaan noita yhtätoista miestä. Heidän ruumiinsa sojottivat maassa, heidän kasvonsa vääntyivät viimeiseen jäykistyneeseen tuskanirveeseen, silmät tuijottivat sokeina valkoista aurinkoa.

Aloin vapista. »Ovatko he kuolleet?»